

Aan de raadsleden van de gemeente Gouda

Gouda, 26 juni 2026

Betreft: Zienswijze op 'Samenlevingsakkoord Gouda'

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met waardering hebben wij kennisgenomen van het Samenlevingsakkoord Gouda. Wij herkennen en onderschrijven de ambitie om de politiek anders te organiseren: opener, dichterbij de stad en in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties. Tegelijkertijd missen wij in het akkoord een duidelijke plek voor de samenwerking met maatschappelijke initiatieven en de vele bewonersinitiatieven die Gouda rijk is.

In Gouda zijn bewoners actief op veel verschillende gebieden en verenigd in een groot aantal bewoners- en vrijwilligersorganisaties, van Stadsakker tot Energiecoöperatie en van Wijkteam tot Voedselbank. Deze kracht 'van onderop' vormt het cement van de Goudse samenleving. Vanuit Gouda Bruist zetten we ons al bijna 20 jaar in om deze energie van bewoners, ideeën en initiatieven samen te brengen en te versterken.

Om het Samenlevingsakkoord te laten werken, heeft het college de in Gouda aanwezige bewonerskracht hard nodig. Daarom vinden we het jammer dat de samenwerking tussen gemeente en stad in het akkoord nog vooral wordt benaderd als een proces dat van bovenaf wordt ingericht. Het Samenlevingsakkoord noemt bijvoorbeeld het inzetten van een 'participatietoolbox' om de stad te betrekken. Maar het akkoord laat onbesproken hoe inwoners de gemeente(raad) kunnen betrekken bij de zaken die hen bezighouden.

Juist door actief burgerschap en sterke gemeenschappen centraal te stellen, kan deze samenwerking zich ontwikkelen tot een vorm van lokale democratie waarin inwoners niet alleen deelnemen, maar ook daadwerkelijk mede vormgeven aan de toekomst van de stad. Dit is van levensbelang nu de democratie landelijk en wereldwijd onder druk staat. Meer dan ooit is het nu van belang om lokaal onze democratie te beschermen, versterken en vernieuwen.

Op 23 juni jongstleden heeft Gouda Bruist daarom, als initiatiefnemer van het Huis van Actief Burgerschap in Gouda, een ideeënbijeenkomst georganiseerd. Bewoners, bewonersinitiatieven en maatschappelijke organisaties wisselden van gedachten over het Samenlevingsakkoord en het belang van het verdiepen en versterken van de lokale democratie en actief burgerschap.

Als handreiking aan de Goudse gemeenteraad bieden wij u hierbij het resultaat van deze bijeenkomst aan: de Goudse Democratie Agenda 2026-2030.

1. Meer investeren in sterke sociale gemeenschappen

In Gouda nemen bewoners elke dag verantwoordelijkheid. Ze starten energiecoöperaties, beheren buurthuizen, organiseren zorg en verbeteren hun wijk. Deze gemeenschappen vormen het lokale weefsel van een weerbare samenleving. Ze verdienen actieve ondersteuning met rechten, gemeenschapsfondsen en opbouwwerk.

2. Meer zeggenschap voor bewoners; niet over ons maar mét ons

Democratie betekent meer dan alleen meepraten. Inwoners moeten ook mee kunnen beslissen over zaken die voor hen van belang zijn. Over stadsplannen, begrotingen of investeringen. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een burgerberaad, een burgerbegroting, consultaties en/of een wijkbudget.

3. Meer inclusieve democratie; elke stem telt!

Een democratie waarin vooral mondige, hoogopgeleide inwoners hun weg weten te vinden, zorgt voor ongelijkheid. Jongeren, praktisch geschoolden, mensen in kwetsbare posities – zij verdienen een actieve benadering. Democratie is pas geslaagd als elke stem telt, ook van degenen die we nu niet horen. Denk aan nieuwe vormen van dialoog, zoals de Stroopwafel Gesprekken die we al enige tijd in Gouda voeren.

4. Meer ruimte voor tegengeluid, voor tegenmacht

Een gezonde lokale democratie heeft controle nodig. Dit zorgt ervoor dat bestuurders goed blijven functioneren en dat fouten tijdig worden gezien en hersteld. Gemeenten moeten zorgen voor versterking van de lokale journalistiek, open en transparante besluitvorming, en een sterke en onafhankelijke rekenkamer en ombudsfunctie. Denk ook aan (burger)audits en een periodiek gesprek over de Staat van de Lokale Democratie.

5. Meer maatschappelijke democratie binnen wonen, zorg, energie...

Democratisering van maatschappelijke sectoren zoals wonen, zorg, energie, ruimte, onderwijs en zelfs de economie vraagt ook aandacht van de gemeente. Denk aan de positie/invloed van zorg-, energie-, of wooncoöperaties, aan zeggenschap binnen maatschappelijke organisaties of aan stimulering van gemeenschapseconomie.

6. Meer investeren in lokaal democratisch burgerschap en houding

Voor een gezonde democratie is meer nodig dan verkiezingen en volksvertegenwoordiging. Democratie omvat ook de manier waarop we met elkaar omgaan, democratische waarden, democratisch burgerschap en een democratische houding. Gemeenten kunnen dat stimuleren. Via het onderwijs, maar ook door te investeren in ontmoetingsplekken, dialoog/debatcentra, participatie, campagnes en kunst en cultuur.

Wij nodigen u uit om samen met ons deze volgende stap te zetten. Als initiatiefnemer van het Huis van Actief Burgerschap biedt Gouda Bruist u aan om te helpen de samenwerking tussen gemeente, bewoners en maatschappelijke initiatieven verder te verbinden, verdiepen en versterken. Onze kennis, netwerken en ervaring stellen we graag beschikbaar om mee te denken over de manier waarop we de energie, ideeën en organisatiekracht die al in de stad aanwezig zijn kunnen benutten om het Samenlevingsakkoord te laten doen en zijn wat het beoogt.

Wij zien uit naar een open gesprek over hoe we gezamenlijk kunnen bouwen aan een sterke, inclusieve en vitale lokale democratie — met de stad, voor de stad.

Met vriendelijke groet,
namens de samenleving van betrokken, actieve burgers in Gouda,

Stichting Gouda Bruist
Monica Maasen, voorzitter